

5. Шинкарук О., Кульба В. Отбор спортсменов на заключительном этапе многолетней подготовки — этапе сохранения достижений // Четвертый международный научный конгресс "Олимпийский спорт и спорт для всех" Проблемы здоровья, рекреации, спортивной медицины та реабілітації. Тези доповідей. Київ 16-19 травня 2000 р. С. 148.

SOME PECULIARITIES OF THE ROWERS' FUNCTIONAL PREPAREDNESS ON THE RESULTS HOLDING STAGE

BORYS OCHERET'CO

National University of Physical Education and Sport

The research aimed to the study of the rowers' functional potentialities on the final stage of perfection are described in the paper.

ІНТЕРАКТИВНІ МОДЕЛІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ СТРІЛЬЦІВ ПО РУХОМИХ МІШЕНЯХ

ЄВГЕН ПАВЛЮК

*Технологічний університет Поділля (м. Хмельницький)
Львівський державний інститут фізичної культури*

Проблема: На світовій арені зростає стрілецько-спортивна конкуренція вправах по рухомих мішенях. Змістовна основа підготовки стрільців-спортсменів характеризується недостатністю досягнутого на даний момент рівня зумовленою відкриттям нових факторів і зв'язків між елементами системи підготовки стрільців-спортсменів [1]. Це вимагає розробки більш ефективних методик у підготовці стрільців вищої кваліфікації. Таким чином, існує проблема оптимізації науково-методичного забезпечення підготовки стрільців у вправах "Рухома ціль".

Актуальність: Результати провідних стрільців України протягом останніх десяти років зростають повільно, виникає об'єктивна необхідність у розробці нових методик удосконалення стрілецько-спортивної майстерності у вправах "Рухома ціль".

Метою даної статті є огляд літературних джерел за темою дослідження визначення методів аналізу основних параметрів системи "Стрілець-зброя-рухома ціль" у завершальній фазі циклу пострілу.

Робоча гіпотеза ґрунтується на припущенні, що використання інтерактивних систем у вправах "Рухома ціль" сприятиме підвищенню спортивної майстерності стрільців-спортсменів: зміни просторово-часових параметрів системи "Стрілець-зброя-рухома ціль" у завершальній фазі опрацювання пускового гачка обумовлені підвищеною підготовленістю спортсмена і характеризують результативність стрільби.

Останні дослідження й публікації. За допомогою аналізу літературних джерел виявлено, що інтерактивність визначається динамічною роботою змістовної частини імітаційних моделей з функціями прийняття рішень щодо ефективності виконання тактичних дій стрільця в циклі пострілу кваліфікаційних вправ "Рухома ціль". Відрізняються активною взаємодією системи з користувачем, що здійснюється за допомогою візуально-програмних елементів керування [1; 2].

До основних методів дослідження належать електронно-оптична реєстрація просторово-часових параметрів у завершальній фазі циклу пострілу за допомогою комплексу *Scatt* [3], аналіз даних на тренажерно-дослідницькому стенді "Рухома ціль", ТИСДЦ [4], який включає в себе комплект спортивної, лазерної, безкопійної та вогнепальної зброї, інфрачервоного локатора зі спеціальним програмним забезпеченням. Відрізняється високою точністю визначення просторово-часових параметрів техніко-тактичних дій стрільця з урахуванням розташування мішені під час стрільби, а також інтерактивними властивостями. Крім того використовуються методи математично-статистичної обробки отриманих результатів [2].

Методи безконтактного визначення просторово-часових параметрів рухових дій стрільців забезпечують дистанційну фіксацію техніко-тактичних результатів у процесі пострілу класифікаційних вправ "Рухома ціль". Давачі діють на відстані, не вступивши в стрільцю. Відрізняється високою точністю реєстрації й аналізу, що забезпечує об'єктивність знань у процесі підготовки фахівців стрілецьких вправ "Рухома ціль" [1].

Стабільність латентного періоду зорово-рухової реакції протягом виконання стрілецько-спортивної вправи характеризує рівень спеціальної працездатності стрільця.

Висока швидкість руху точки прицілювання у завершальній фазі циклу пострілу є важливим пропорційним показником ефективності майбутнього пострілу: результативність пострілу зростає під час зменшення швидкості руху точки прицілювання [1].

Експрес-візуалізація вартості пострілу та координат влучання об'єктивізує результати точності прицілювання у завершальній фазі циклу пострілу.

Виконання функцій прийняття рішень в імітаційних моделях стрілецьких вправ забезпечує необхідну й достатню точність і швидкість визначення напрямку пробойни й результативність пострілу [1, 5].

Високі характеристики циклу пострілу кваліфікаційних вправ "Рухома ціль" є об'єктивними критеріями стрілецької майстерності й добору олімпійців і кандидатів на етапі безпосередньої передолімпійської підготовки до того, що вони зареєстровані високоточними системами і статистично оброблені. Дані критерії є доповненням суми знань, що лежать в основі стрілецько-спортивної діяльності.

Висновки.
1. Основні методи вирішення досліджуваної проблеми ґрунтуються на використанні інтерактивності складних систем у сфері стрілецько-спортивної діяльності.

2. На основі концепції інтерактивності доцільно створити імітаційну модель для визначення, корекції та удосконалення техніко-тактичних дій стрільця у вправах "Рухома ціль".

ЛІТЕРАТУРА

Лаврик В.Т. Концепція інтерактивності системи науково-методичного забезпечення підготовки фахівців стрілецьких видів спорту // Педагогіка, фізична та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наукових праць за ред. Єрмакова С.С. – Харків: ХХІІ, 2001 - №21. С.3-6.

2. Пятков В.Т. Основные технико-тактические характеристики спортивного выстрела // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. праць за ред. Єрмакова С.С. – Харків: ХХІІ, 2001 - №27. С.103-107.

3. Пятков В.Т. Теорія і методика стрілецького спорту. – Львів: Інститут фізичного виховання та спорту, 1998. - С. 294.

4. Пятков В.Т., Ковальчук А.М., Козяр М.М., Виноградський І.В., Соколовський В.М. Тренажер для удосконалення майстерності стріляючих швидкісних стрілецьких вправах. Міністерство освіти і науки України. Державний департамент інтелектуальної власності. Деклараційний патент на винахід 40414 А; 7F41J5\00 від 16.07.2001. Бюл. №6.

5. Пятков В.Т. Об'єктивізація оцінки якості прицілювання // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. праць за ред. Єрмакова С.С. – Харків: ХХІІ, 2001 - №10. - С.3-6.

INTERACTIVE MODELS FOR TECHNICAL AND TACTICAL ACTIONS OF SHOOTERS AT TARGET LINE.

EVHEN PAVLIUK

Podilia Technological University

Lviv State Institute of Physical Culture

The paper deals with spatial and temporal parameters in final phase of shot using mathematical and statistical methods for processing.

Objective criteria are brought out for impartial estimation of the shooter's technical and tactical actions with regard to the target movement at shooting.

МОЖЛИВОСТІ РІЗНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИВЧЕННЯ ТА РЕГЛАМЕНТАЦІЇ РУХОВИХ ДІЙ У СПОРТИВНИХ ТАНЦЯХ

ГАННА ПЕТРЕНКО, ТАРАС ТАРАСОВ

Миколаївський державний педагогічний університет

У науково-методичній літературі, яка є сьогодні, відомості про методи підготовки у спортивних танцях мають здебільшого фрагментарний характер, узагальнюючи всі її напрями, можна визначити, що неописані засоби, методи, послідовність вивчення основних кроків та фігур, а також їх варіацій, є руховими діями. У зв'язку з цим необхідними є різні підходи до методичної підготовки спортсменів у танцях, особливо початківців, а у залежності від особливостей дій, що вивчаються, етапу їх засвоєння та інших обставин, можуть набувати різних напрямів реалізації.

Спираючись на класичну літературу з теорії та методики фізичного виховання [1], початкове засвоєння рухових дій може відбуватися як в цілому, так і частинами. В першому випадку, рухи з самого початку виконуються у складній цілісній структурі, яка є типовою для даної дії ("самба –хід у бік"). У другому випадку або сукупність дій поділяють на складові елементи і засвоюють їх по частині (наприклад, при вивченні основного ходу ча-ча-ча). Якщо розглядати весь процес вивчення та удосконалення техніки виконання танцю, який є остаточною